

Yazar Hakkında

Vamık D. Volkan Lefkoşa'da doğdu. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdikten sonra psikiyatride uzmanlık eğitimini ABD'de tamamladı. Washington Psikanaliz Enstitüsü'nde onursal (emeritus) eğitim ve süpervizyon analisti ve 38 yıl hizmet verdiği Virginia Üniversitesi'nde onursal psikiyatri profesörüdür. Uluslararası Diyalog İnisyatifi kurucusu ve onursal başkanıdır. Virginia Üniversitesi Blue Ridge Hastanesi'nde 18 yıl boyunca medikal direktörlük görevi yapmış, aynı zamanda 1987'de Zihin ve İnsan Etkileşimi Çalışmaları Merkezi'ni kurmuştur. Bu merkez etnik gerilim, ırkçılık, büyük grup kimliği, terörizm, toplumsal travma, göç, yas, kuşaklar arası geçişler, lider-yandaş ilişkileri ve ulusal ve uluslararası çatışmanın diğer birçok alanına dair kuramsal ve sahada kanıtlanmış bilgiler ortaya koydu. Emekliliğinin ardından davet edildiği Stockbridge, Massachusetts'teki Austen Riggs Merkezi'nin Erikson Enstitüsü'nde 10 yıl süreyle Erik Erikson Kıdemli Bilim İnsanı olarak bulundu. Viyana'daki Freud Vakfı'nın yönetim kurulu üyeliği ve diğer birçok derneklerdeki hizmetlerinin yanı sıra Türk-Amerikan Nöropsikiyatri Derneği, Uluslararası Politik Psikoloji Derneği, Virginia Psikanaliz Derneği, American College of Psychoanalysts Derneği başkanlığını yapmıştır.

Beş kez Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterilmiştir. Aldığı çok sayıda ödülün bazıları Margaret Mahler Yazın Ödülü, L. Bryce Boyer Ödülü, American College of Psychoanalysts Derneği Seçkin Yönetici Ödülü'dür. Ayrıca Sigmund Freud Ödülü ve psikanaliz alanında çok yüksek prestije sahip Sigourney Ödülü ile onurlandırılmıştır. Bu ödüle psikanalitik düşüncenin ülkeler ve kültürlere, bireysel ve toplumsal yasa, travmanın kuşaktan kuşağa geçişine ve ilkel zihinsel durumlardaki terapötik yaklaşıma uygulanışı ile yarattığı ilerletici katkıları nedeniyle layık görülmüştür.

Journal of American Psychoanalytic Association başta olmak üzere çok sayıda derginin editörler grubunda çalışmış, yüzlerce makalesi ve kitap bölümü basılmış, altmıştan fazla kitaba yazar ya da editör olarak katkıda bulunmuştur. Kitaplarının bazıları birçok dile olduğu gibi Türkçeye de çevrilmiştir.



**DESTEK
MEDYA
GRUBU**

BEYAZ BAYKUŞ: 62
PSİKOLOJİ/ARAŞTIRMA: 1

VAMIK D. VOLKAN / KÖRÜ KÖRÜNE İNANÇ
Orijinal adı: Blind Trust

Copyright © 2004 by Vamık D. Volkan
Turkish translation rights were acquired through
Kalem Agency with Susan Schulman Literary Agency

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Destek Yapım Prodüksiyon Dış Tic. A.Ş.

Genel Yayın Yönetmeni: Özlem Küskü

Yayın Koordinatörü: Kaan Cumalıoğlu

Üretim Koordinatörü: Semran Karaçayır

Editör: Özlem Küskü

Çevirmen: Dr. Özgür İde Karaçam

Redaksiyon: Oylum Tanrıöver

Son Okuma: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: Sedat Gösterikli

Sayfa Düzeni: Melike Doğan

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak-Mesud Topal-Meltem Kökboşun

Beyaz Baykuş: Haziran 2022
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN: 978-625-441-672-9

© Beyaz Baykuş

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42 - Faks: (0) 212 252 22 43

www.beyazbaykus.com

facebook.com/beyazbaykusyayinlari

twitter.com/beyazbaykusy

instagram.com/beyazbaykusyayinlari

Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

Beyaz Baykuş Yayınları, Destek Yayınları'nın tescilli markasıdır.



Vamık D. Volkan

KÖRÜ KÖRÜNE İNANÇ

Kriz ve Terör Dönemlerinde
Geniş Gruplar ve Liderleri

Çevirmen: Özgür İde Karaçam



Norman Itzkowitz'e

İÇİNDEKİLER

Yazar Hakkında	1
Giriş	7
Kısım 1:	
Geniş Grup Psikolojisi	
1 / Geniş Grup Kimliğinin Yedi İlmîği	21
2 / Gerileme: Korku ve Arzu Dünyasına Geri Dönüş.....	67
3 / İnsanları Birbirine Bağlayan Ritüeller.....	113
Kısım 2:	
Köktendinciliğin Psikolojisi	
4 / Waco'dan Bamian Vadisi'ne	147
5 / Bamian Vadisi'nden Irak'a.....	185
Kısım 3:	
Liderlik ve Kişilik	
6 / “Sonucu Belirleyen Ufak Ayrıntı”	229
7 / Narsisizmin Gücü	254
8 / Öğretmen Olarak Liderler	292
Kısım 4:	
Bir Vaka Analizi	
9 / Arnavutluk: Gerilemeden İlerlemeye.....	315
Son Söz	353
Teşekkürler	357
Notlar	358
Kaynaklar	467

“Freud’un orijinal çıkışından sonra psikanalitik kitle psikolojisi alanında yapılan belki de en çarpıcı ve kapsamlı araştırma.”

– Leo Rangel, Uluslararası
Psikanaliz Derneği Onursal Başkanı

“Bu karışık ve endişe verici dönemde Volkan’ın çalışmasının zamanlaması daha doğru olamazdı.”

– Yargıç Richard Goldstone,
Uluslararası Terörizm Görev Gücü Başkanı

“Profesör Volkan, bizlere kriz dönemlerinde bazı kitlelerin yıkıcı sonuçlar doğurarak geriletiğini, bazılarının ise nasıl ilerleyip geliştiğini öğretiyor. Bu kitabı okumak, yeni yorumlar ve bakış açıları kazanmak için birebir.”

– Sverre Varvin, Terör ve Terörizm Çalışma Grubu Başkanı,
Uluslararası Psikanaliz Derneği

Giriş

Divandan Müzakere Masasına

*Einstein kendisine sorduğunda
Bilimin dünya barışı için ne yapabileceğini,
şöyle cevap vermişti Freud:
Fazla bir şey değil. Ve de bu vesileyle belirtmişti ki,
Bilim de söylenceye başlamakta ve bitmektedir.
– Howard Nemerov, “Einstein & Freud & Jack”*

11 Eylül 2001'deki terörist eylemler gaddarca ve insanlık dışıydı, fakat bu eylemleri planlayan ve gerçekleştiren kişiler de insandı. Böylesine büyük bir yıkım eylemine yol açan –haklarında pek bir şey bilmediğimiz– kişisel güdülenimleri, ait oldukları geniş grup El- Kaide'nin, daha iyi bilinen ve açıkça ifade edilmiş güdülenimleriyle iç içe girmişti. 11 Eylül olayları ve arasında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki dünyayı “yanımızda olanlar” ve “bize karşı olanlar” şeklinde ikiye bölme eğiliminin de yer aldığı sonuçları, insanın doğasını, özellikle de bireylerle ait oldukları geniş gruplar arasındaki ve bu grupların kendi aralarındaki ilişkileri anlama yönündeki gereksinimi daha da artırmıştır.

Bu, *sadece* 11 Eylül'le ya da terörizmle ya da sonrasında Afganistan ve Irak'ta yaşananlarla ilgili bir kitap değildir. Daha çok, insana ait belirli *evrensel* öğelerin bir araya gelerek, İkiz Kuleler'e

ve Pentagon'a yapılan saldırılar gibi büyük saldırı eylemleri ve savaşlardan, totaliter devletlerdeki baskıcı rejimlerin birey hak ve özgürlüklerini yavaş yavaş yok etmesine kadar birçok trajediyi ortaya çıkaran ve besleyen bir atmosferi nasıl yarattığını incelemektedir. Bu kitap geniş grup kimliğine, tehdit altındaki toplumların geniş grup oluşturma yönünde gerileme (regresyon) eğilimine ve politik liderlerin bu gerilemeyi nasıl yönlendirebileceği sorunlarına odaklanmaktadır. *Geniş grup kimliği* kavramı, çoğu yaşamları boyunca asla bir araya gelmeyecek olan binlerce ya da milyonlarca bireyin, aynı etnik, dini, ulusal ya da ideolojik gruba ait olmaya dayalı yoğun bir aynılık duygusuyla birbirlerine nasıl bağlandıklarını tanımlamaktadır. Şurası ilginçtir ki grup kimliği günlük yaşantımızın akışı içinde bilinçli olarak odaklandığımız bir şey değildir. Sabahları güçlü bir biçimde Suriyeli, Vietnamlı ya da Amerikalı olma duygusunu yaşayarak uyanmayız. İşimize giderken yol boyunca, grup kimliğine ilişkin bayrak gibi herhangi bir simge görsek bile, geniş gruba ait olma duygusu aklımıza gelmeyebilir. Geniş grup kimliğimizle, sıradan zamanlarda olan ilişkimiz, soluk almak gibi bir şeydir. Sürekli bir biçimde soluk alırız ve birisi bize yaşamak için bunu yapmak zorunda olduğumuzu anımsatmadıkça bunun farkında değildir. Zatürree olduğunuzu ya da dumanla kaplı bir binada bulunduğunuzu düşünün: Bu gibi durumlarda soluk alıp verişimize dikkat etmemiz gerekmez; aldığımız her soluğun sürekli farkındayızdır. Geniş grup kimliğimiz saldırıya uğradığında zatürree geçiren ya da dumanla kaplı bir binada bulunan bireyler gibi davranırız; geniş gruba ait olduğumuzu, onun özelliklerini, ona olan duygusal yatırımımızı ve de o geniş gruba bağlı olan binlerce ya da milyonlarca kişiye ne kadar da "benzediğimizi" açıkça fark ederiz. Aynı zamanda kendimizi, kendimizden farklı olarak değerlendirdiklerimizden ayırırız. Böyle durumlarda bireysel özbenlik duygumuzun ve kişisel kimliğimizin, geniş grup kimliğimizle nasıl iç içe girdiğini fark

ederiz. Hatta Suriyeli, Vietnamlı ya da Amerikalı olma duygusunun, Abdullah, Phuong ya da Stephanie olmaktan daha önemli olabileceğini deneyimleriz.

Geniş grup kimliği olarak adlandırdığımız bu soyut psikolojik  leme yönelik tehditler, paylaşılmış bir endişeye (anksiyete) neden olabilir ve bu da geniş grubun  yeleri arasında toplumsal bir gerilemeye yol açabilir. Genel anlamda bir bireydeki gerileme, onun erken gelişim evrelerinden birindeki ruhsal beklentilerden, isteklerden, korkulardan bazılarına ve bunlarla ilişkili zihinsel savunma düzeneklerine geri dönmesi demektir. Örneğin 11 Eylül saldırılarından sonra, Beth adında, Virginia’da yaşayan Amerikalı bir kadın haftalar boyunca kendini yalnızca peynirli makarna yer durumda bulmuştu. Bu yeme davranışı, kişisel bir gerilemeyi temsil etmekteydi: Beth ocukken ne zaman kendisini endişeli hissetse annesi ona peynirli makarna yedirirdi. Beth’in New York’ta yaşayan annesi 11 Eylül saldırılarında doğrudan bir zarar görmemişti. Beth, annesinin Dünya Ticaret Merkezi’ne yapılan saldırılardan sağ olarak kurtulduğunu d şunsel olarak gayet iyi biliyor, fakat bilindişinde annesinin ölmüş olmasından ya da ölmek üzere olmasından korkuyordu. Gerileyerek ve yalnızca peynirli makarna yiyerek annesini “hayatta” tutan zihinsel bir düzenek kullanıyordu. Birkaç hafta sonra annesi onu ziyarete geldi ve Beth onu karşısında gördükten sonra takıntılı biçimde peynirli makarna yemeyi bıraktı. Artık annesinin hayatta olduğunu “biliyordu”.

Geniş gruplar da gerilemeye uğrar. Önderin çevresinde toplanma, bayrakları sergileme, grubu düşmanla ilişkili olabilecek adlardan ve derinin renginden “arındırmaya” yönelik çabalar, dünyayı çatışan uygarlıklara bölme gibi etkinlikler, yurtseverlik ya da ulusal güvenlik gibi kavramlarla ilişkili olabilir. Fakat, daha sonra göstereceğim gibi, bunların hepsi geniş grubun gerilemesi-ne dair birtakım görünümleridir. Bu nedenle, bir grubun kendini

güvende hissetmeye yönelik çabaları, stres altındaki insan doğasının dışavurumlarıyla kaynaşmakta ve belli alanlarda gerçeklik ile fantezi arasındaki sınırlar bulanıklaşmaktadır. Gerilemenin kendisi, iyi ya da kötü değildir; gerileme, bireylerde ve gruplarda kendini gösteren insani bir durumdur. Fakat geniş gruplardaki gerileme, politik liderlerin yönlendirmesine açık bir şeydir.

Bir politik lider ile yandaşları arasındaki ilişki, işlek bir caddeye çok benzer. Normal zamanlarda trafik, yani istihbarat, politik kararlar alma ve de diğer hükmetme araçları, liderin etkisi ile kamunun farkındalığı arasında her iki yönde düzenli bir seyir izler. Doğal olarak bu trafik akışı, işe gidiş geliş saatlerinde işlek anayollarda olduğu gibi, bazen bir yönde bazen de diğer yönde daha fazladır. Bununla birlikte, kimi zaman şu ya da bu nedenle caddedeki trafik, resmi bir kararlar liderden kamuya doğru “tek yön”de verilir: Totaliter rejimlerin politik propagandasında gözlenen şey budur. Demokratik ülkelerde dahi, kriz ya da terör dönemlerinde “lider/yönetim”den kamuya doğru yönelen “trafiğe” daha fazla odaklanılması söz konusu olur, çünkü kamu, kendisini, kişisel kimliğini ve geniş grup kimliğini koruyacak bir “kurta- rıcı” aramaktadır.

Önderler ve yönetimler, insanların “düşmanlara ve müttefiklere sahip olma gereksinim”lerini abartabilirler.¹ Bazı liderler, insanların gerçek tehdidin bitip tehdit fantezisinin başladığı noktanın ayırımına varmalarına yardımcı olabilirler. Bu, endişeyi azaltır. Bazı başka liderler, yalnızca “ulusal çıkarlar” olarak adlandırılan şeylere bağlı olarak değil, aynı zamanda kendi kişilik özelliklerine de bağlı olarak tehlikeleri büyütebilir, endişeyi artırabilir ve grubun gerileme halinde kalmasına neden olabilirler; bu da daha ileri düzeyde toplumsal ve politik sonuçlar doğurabilir. Kriz ve terör dönemlerinde liderler, yandaşlarını iyileştirebilirler de zehirleyebilirler de.

Geniş grupların gerilemesi, müteveffa psikanalist Erik Erikson'un temel güven duygusu olarak adlandırdığı şeyi bozar. Bu, bir çocuğun kendi güvenliğini bakıcılarının ellerine bırakmakla kendini güvende hissetmeyi nasıl öğrendiğini tanımlayan bir kavramdır ve çocuk temel güven duygusunu geliştirerek kendisine nasıl güven duyacağını keşfeder. Normal koşullar altında yetişkinler de normal işlevsellik düzeyindeki vatandaşlar olma konumunu devam ettirebilmek için, kendilerine ve başkalarına güvenirliler. Sözgelimi, temel güven duygusu olmasa ben, aşırı endişe duymadan uçağa binemem; çünkü hayatımı uçağın planlayıcılarının, yapımcılarının ve de pilotlarının ellerine güvenle teslim edemem. Temel güven duygusu o kadar esas bir şeydir ki işlevsel temel güven duygusuna sahip kimseler onun varlığından haberdar bile değildirler.² Bir grubun üyelerinin temel güven duygusu bir kez sarsıldı mı, çizgisinden sapar ve onun yerini *körü körüne inanç* alır. Bu gibi toplumsal gerileme durumlarında liderlerin görüşlerini ve gösterdikleri yönü, yapıcı ya da yıkıcı olduklarına bakmaksızın takip etme eğiliminde oluruz.

Devam etmeden önce, betimlemiş olduğum geniş grupların tek sesli olmadığını eklemem gerekiyor; bunların da alt grupları vardır ve her alt grup farklı düşünme ve hissetme örüntüsüne sahip bireylerden oluşur. Fakat geniş grup süreçlerinden söz ettiğimde, grup tarafından büyük oranda paylaşılan, genel ve gözlenebilir düşünme ve hissetme örüntülerini kastediyorum. Örneğin belirli bir ideolojinin yandaşlarından oluşan bir geniş gruptan söz ettiğimde, ruhsal durumlarını ilginç bulsam da grubun muhalif üyeleri üzerinde durmuyorum. Ayrıca, daha sonra da göstereceğim gibi, geniş grup stres altında kaldıkça, yaşanan travmaya yanıt olarak, bireyler arasındaki düşünme ve hissetme farklılıkları giderek azalma eğilimi gösterir.

Bu kitabın amacı, geniş grup gerilemesinin maniple edilmesinin ve beraberindeki kimliği devam ettirme, koruma ve onarma

amaçlı geniş grup ritüellerinin, tariflere sığmaz barbarlıkta şiddet eylemleri için gerekli atmosferi nasıl hazırlayabildiğini gözler önüne sermektir. Geniş grup psikolojisinin ve lider-yandaş ilişkilerinin incelenmesi, bize bu tür şiddet eylemlerinin açıklamaları olarak genel kabul gören olağan ekonomik, yasal, askeri ve diğer gerçek dünya sorunlarının ötesinde, uluslararası ilişkilerde olup bitenlere ilişkin daha geniş bir bakış açısı sağlar.

11 Eylül'den sonra Amerika Birleşik Devletleri'ne liderlik eden güçler ve medya, öncelikli olarak yerel çıkarlarla ilgilenmeye başladı ve dünyayı “biz” ve “onlar” şeklinde ikiye bölerek, kendisi dışındakileri düşmanlar ya da müttefikler olarak adlandırdı. İnsan doğası, hoşumuza gitsin ya da gitmesin, tüm insanları ilişkilendirir. Gerçekçi güvenlik tehditlerine karşı gardımızı düşürmeden bu şekilde global bir yaklaşımda bulunmanın insanlığa, medeniyetler çatışması fikrini körüklemekten (ki aslında bu tavır, çatışmanın gerçekleşmesine destek oluyor) daha fazla hizmet edeceğine inanıyorum.

1950'lerin ortasında, Türkiye'de Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan hemen sonra Amerika Birleşik Devletleri'ne gittim ve Kuzey Carolina Üniversitesi'nde psikiyatri eğitimi gördüm.³ Fakat muayenehane açmayı ve özel çalışma içine dalmayı hiç istemedim. Hepsi de öğretmen olan ebeveynim ve iki ablamın (ve onların kocalarının) izinden gittim: Profesör oldum. 1960'ların başından bu yana Virginia Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde (2002 yılı sonbaharından beri de emeklilik sonrası emeritus profesör olarak) görev yaptım ve Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi'nin yazarı ve üniversitenin kurucusu olan Thomas Jefferson'ın gölgesinde çalışmaktayım.

1970 yılında Washington Psikanaliz Enstitüsü'nden mezun oldum ve on yıl boyunca klinik çalışma ve öğretimle uğraştım;

ta ki –ilkın bunun öneminin farkında olmasam da– bana göre dünyanın öteki ucunda gerçekleşen bir olay mesleki yaşamımda kritik bir rol oynayınca kadar. 1977’de Mısır’ın o zamanki devlet başkanı Enver Sedat, İsrail’e tarihi bir ziyarette bulunmuş ve Knesset’te (İsrail Parlamentosu’nda) yaptığı bir konuşmada, Araplarla İsraililer arasındaki sorunların yüzde 70’inin psikolojik kaynaklı olduğunu belirtmişti. Ardından Amerikan Psikiyatri Birliği (American Psychiatric Association - APA) Uluslararası Olaylar Komitesi (Comitee on International Affairs), Sedat’ın savını incelemeye yönelik bir plan yaptı: Arap-İsrail ilişkilerinin psikolojik yönleri araştırılacak ve belirli etnik duyarlılıkların, karşıt hizipler arasındaki çatışmalara getirilen barışçı çözümlere karşı nasıl direnç oluşturduğu incelenecekti. 1980-1986 yılları arasında APA komitesinin bir üyesi olarak, bir dizi gayriresmi Mısır-İsrail görüşmesine katıldım (bu görüşmelerin son üç yılında Filistinliler de görüşmelere katıldı).⁴ Bu süreç içinde araştırmalarımın ana konusu yavaş yavaş bireyin içdünyası olmaktan çıktı; 1998’e kadar bireysel hasta görmeye devam ettiysem de, son yirmi beş yıl içinde geniş grup psikolojisi ve kitle hareketlerinin yönlendirilmesi, temel araştırma konum olmuştur.

Bir hekim ve psikanalist olarak almış olduğum eğitimin, geniş grupların psikolojisini ve liderlerle onları izleyenler arasındaki ilişkiyi tam olarak anlama görevi açısından yetersiz olduğunu hemen fark ettim. Diplomatlardan, siyaset bilimcilerden, tarihçilerden vb. yardım almam ve onların disiplinlerinin gelenekleri ve metodolojileri konusunda yeterli düzeyde bilgi edinmem gerekiyordu. 1987 yılında, Virginia Üniversitesi Tıp Fakültesi’nin himayesi altında, birbirleriyle ortak noktalar taşıyan bu disiplinlerde ilerlemeyi sağlamak amacıyla Zihin ve İnsan Etkileşimi İnceleme Merkezi’ni (Center for the Study of Mind and Human Interaction - CSMHI) kurdum: CSMHI, bildiğim kadarıyla bir tıp fakültesi

çerçevesinde, işin içine psikanalistleri, psikiyatrları ve psikologları olduğu kadar siyaset bilimcileri, tarihçileri ve eski diplomatları da katan tek kuruluştur. CSMHI, ortaklaşa bir biçimde ya da ayrı ayrı olarak dünyada etnik, dini ya da diğer geniş grup gerilimlerinin ve buna bağlı şiddetin yaşanmış ya da yaşanmakta olduğu pek çok bölgede çalıştı: Gürcistan Cumhuriyeti'nin yasal sınırları içinde bulunan ve 1990'ların başında bağımsızlığını ilan ettikten sonra Gürcistan yönetimi ile kanlı bir savaşa giren Güney Osetya bölgesinden, yasadışı madde kullanımının, cinayetin ve disfonksiyonel aile koşullarının yaygın olduğu ve çoğunlukla Afrikalı-Amerikalıların yaşadığı, Virginia'nın Richmond kentindeki Blackwell mahallesine kadar pek çok bölgede.

Böylece hiçbir zaman tanışmadığım Enver Sedat, benim mesleki yaşamımın gidişini değiştirmiş oldu. Giderek (bir divanın arkasında gerçekleştirilen) geleneksel psikanalist görevini terk edip Araplar ve İsraililer, Ruslar ve Estonyalılar, Türkler ve Yunanlılar, Gürcüler ve Güney Osetyalılar gibi düşman gruplar arasında gerçekleştirilen müzakere masası etkinliklerine –tabii ki gayriresmi biçimde– katılmaya başladım. Beklenebileceği gibi, klinik ortamımın güvenli yapısından, travmatik deneyimler yaşamış toplumların belirsizliğine ve yoğun müzakerelerin hararetine yapmış olduğum yolculuk, direnç dolu bir yolculuk oldu. Psikanalistin, terapi divanının gerisindeki alışılmış yerinden, bir hastayla birlikte onun içdünyasına yaptığı “gezinti” farklı bir şeydir; birbirlerine karşı hissettikleri saldırgan duyguları, şiddetli bir biçimde ifade eden düşman tarafların temsilcileri arasında oturmak ya da gerçek ve taze bir tehlikenin ağır bir biçimde örselediği kişilerin arasında bulunmak bambaşka bir şeydir.

Muayenehanesinde bulunan bir psikanalist, yalnız bir figürdür: Hastanın iç çatışmalarını değerlendirirken ve neyi yorumlayacağına ve nasıl tepki göstereceğine karar verirken (tabii ki analiz edilenin verilerine vâkıf olmasına rağmen) yalnızdır. Fakat

psikanalist olarak bir durumun “patron”u olmak, narsistik duyguları doyuran bir yaşantı olabilir. Saygın bir kurumda verilen iyi bir eğitim, analistin kişisel ve mesleki bütünlüğünü ve kendisine ilişkin bilgisini pekiştirerek bu “kontrol etme” konumunun kötüye kullanılması potansiyelini önlemektedir; bu nedenledir ki geleceğin psikanalistlerinin, onaylanmış psikanaliz okullarında, deneyimli meslektaşları tarafından analiz edilmeleri gerekmektedir. Fakat ben, uluslararası, etnik gruplar arası ve diğer geniş grup süreçleri içine girdiğim andan itibaren artık kendimden önceki koşulları kontrol etme durumunda değildim. Bir karmaşık çatışmalar okyanusunda ortaya dökülen olaylara bağlanmış, paylaşılan gizli psikolojik süreçleri anlamak şöyle dursun, bu olayları yalnızca ayırt etmek bile çoğu kez zorlayıcı oldu. Ayrıca kimi zaman dünya liderleriyle ve diğer önde gelen ulusal şahışlarla dirsek teması içinde oldum; bunlar arasında Sovyet lideri Mihail Gorbaçov, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Jimmy Carter, Filistin Kurtuluş  rg t  lideri Yaser Arafat ve Başpiskopos Desmond Tutu vardı. Benim için esas olan, bazen kısa bir süreliğine de olsa, bu “şöhretler”in bende uyandırdığı duyguları ve algıları işlemektir. Nasıl “tarafsız” kalabilirdim?  nyargılarımı nasıl dizginleyebilirdim? “Yeni” mesleğime uyum sağlayabilmek için id nyamı epeyce incelemem gerekti.

Etnik, ulusal, dini ya da ideolojik duyarlılıklar gündeme geldiğinde psikanalistler de, diplomatlar ya da başkaları gibi, önyargılara sahip olabilir ve politik liderlerin manipülasyonlarına yanıt verebilirler. Bir eğitim analizi –müstakbel psikanalist habis önyargılara ya da paranoyaya sahip olmadığı sürece, ki bu durumda söz konusu sorunlar divanda çözümlenir– geniş grup duyarlılıklarıyla etkili bir biçimde ilgilenmez. Sigmund Freud’un kendisi de, olasılıkla farkında olmaksızın, belli bir derecede Avrupalı etnik-merkezciлиğine kapılmıştı ve diğer kültürleri kalıplaştırma ve k t leme eğilimi taşıyordu. Freud, Albert Einstein ile